

Avaluació de la implementació i de l'impacte del programa NEXES d'atenció a la soledat no desitjada de persones grans

Catàleg 2022

Novembre de 2024

Enric Benet i Mercè Garriga

Servei de Planificació i Avaluació
Coordinació de Cooperació i Assistència Local

Diputació
Barcelona

Introducció**El programa Nexes****L'avaluació del programa Nexes****Conclusions i recomanacions****Conclusions Implementació****Conclusions Impacte****Recomanacions**

▶ Objectius del programa Nexes:

- ▶ **Detectar** situacions de soledat no desitjada en **persones grans**.
- ▶ **Intervenir** per pal·liar situacions de soledat no desitjada en **persones grans**.
- ▶ **Promoure** una xarxa d'**agents comunitaris** capaços de col·laborar en la detecció i la vinculació social d'aquestes persones.

▶ **Persones grans destinatàries:**

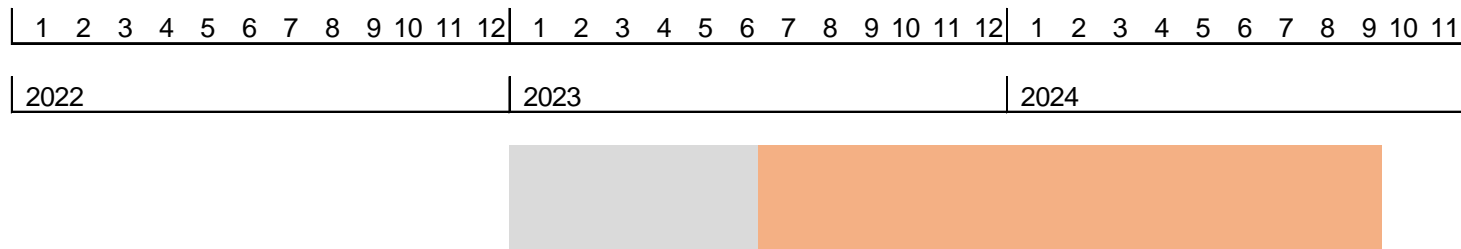
- ▶ Persones majors de 65 anys en situació de soledat detectada pels serveis socials o altres dispositius o recursos.
- ▶ Persones majors de 75 anys, principalment que visquin soles, desconegudes pels serveis socials.

▶ **Agents comunitaris:**

- ▶ Entitats d'acció social, entitats culturals, entitats de lleure, comerços de proximitat...

Fig. 1.1 **Calendari del programa Nexes i de l'avaluació del programa**

◆ Març 2022: Presentació
Avaluació Nexes Edició Pilot

◆ Juliol 2022: Concessió del recurs
Nexes Catàleg 22 als ens locals

◆ Gener-juny 2023:
Elaboració eina informàtica

◆ Juny 2023: Inici contracte
entitat prestadora

◆ Juliol 2023: Inici entrevistes
inicials a persones

◆ Setembre 2024: Fi entrevistes
de tancament a persones

◆ Novembre 2024:
Presentació Avaluació
Nexes Catàleg 2022

Fonts de dades emprades per a l'avaluació

▶ Dades de persones participants

- ▶ Entrevistes inicials a les persones participants, amb les seves característiques i el nivell de soledat inicial (introduïdes a l'eina informàtica).
- ▶ Entrevistes de tancament a les persones participants, amb la seva valoració del programa i el nivell de soledat final (introduïdes a l'eina informàtica).

▶ Dades d'agents comunitaris

- ▶ Dades dels agents comunitaris identificats inicialment (introduïdes a l'eina informàtica)
- ▶ Enquesta (en línia) als agents comunitaris que hi van participar, amb la seva valoració del programa (introduïdes a l'eina de formularis en línia de la Diputació de Barcelona).

▶ Revisió documental

- ▶ Avaluacions d'altres programes similars
- ▶ Web del programa Nexes <https://www.diba.cat/web/benestar/nexes>

Avaluació de la implementació

 Persones participants. Com va ser la derivació de les persones participants? Quina durada va tenir la intervenció en les persones participants? Quin perfil tenien? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Hi va haver diferències de sexe?

 Agents comunitaris. Quin tipus d'agents van participar en el programa? Quin rol van tenir en la implementació del programa? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Com van valorar els resultats?

Avaluació de l'impacte

 Persones participants. Quin impacte va tenir el programa en la soledat no desitjada? En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

Avaluació de la implementació

Persones participants. Com va ser la derivació de les persones participants? Quina durada va tenir la intervenció en les persones participants? Quin perfil tenien? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Hi va haver diferències de sexe?

Agents comunitaris. Quin tipus d'agents van participar en el programa? Quin rol van tenir en la implementació del programa? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Com van valorar els resultats?

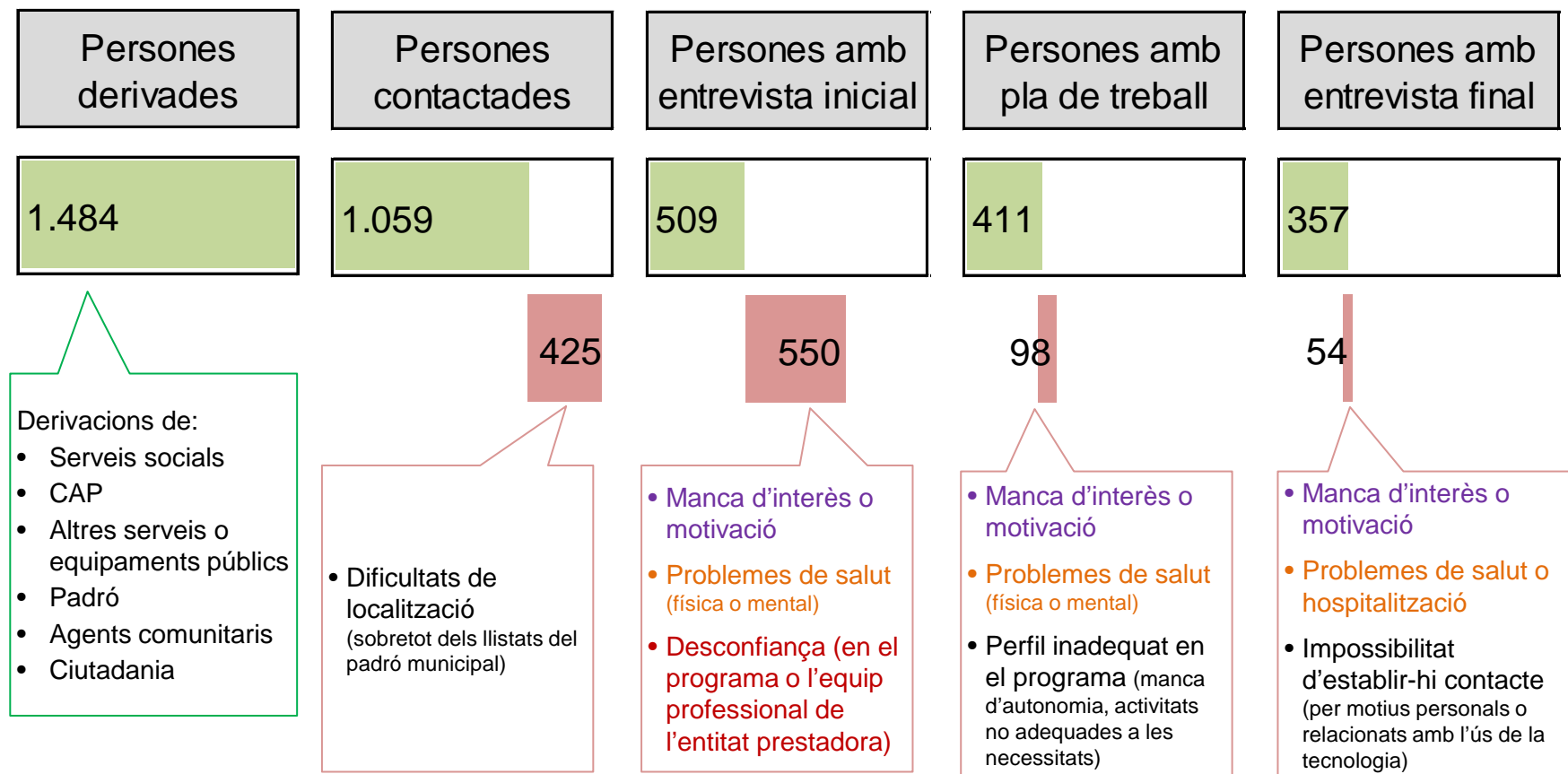
Avaluació de l'impacte

Persones participants. Quin impacte va tenir el programa en la soledat no desitjada? En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

Com va ser la derivació de les persones participants?

- Hi va haver **notables dificultats per identificar les persones participants en el programa**: tan sols el 24 % de les persones derivades inicialment van participar en el programa fins al final.
- La desconfiança en el programa, la manca d'interès i els problemes de salut van ser els motius principals de no voler participar-hi.

Com va ser la derivació de les persones participants?

*Percentatge de persones amb entrevista final,
segons derivació (n=357)*

Serveis socials	65 %
CAP	8 %
Altres serveis o equipaments públics	14 %
Ciutadania	6 %
Agents comunitaris	4 %
Padró	3 %
Total	100 %

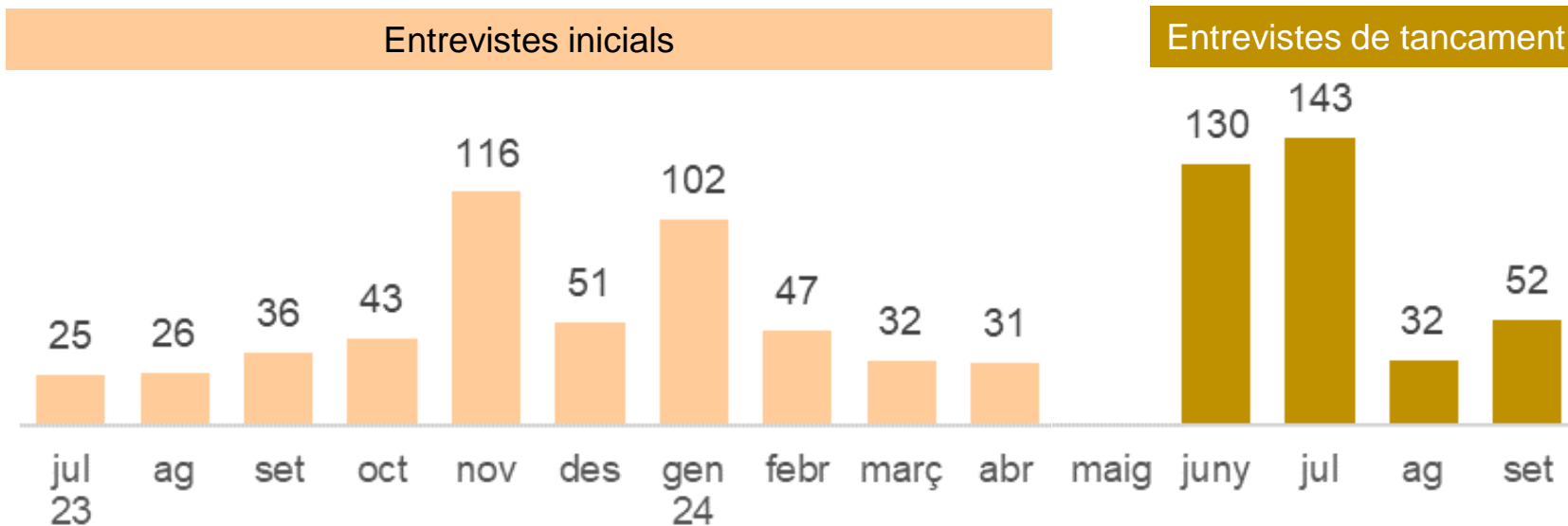
- **El 65 % de les persones procedien de serveis socials**, el 8 % del CAP i el 14 % d'altres serveis o equipaments públics.
- Les persones **procedents d'agents comunitaris i del padró** van ser **residuals** (4 % i 3 %, respectivament).

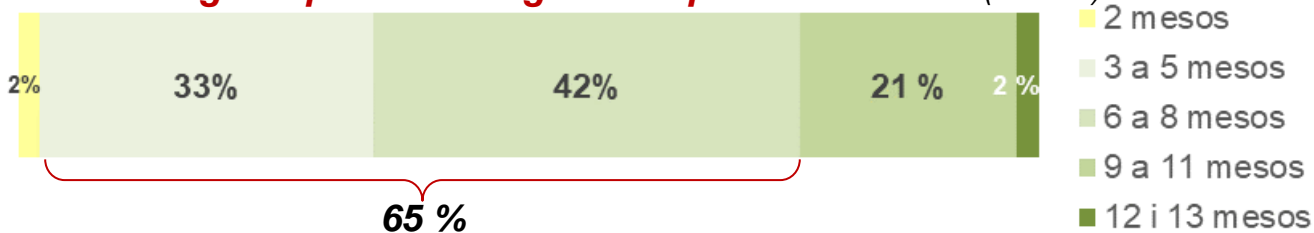
Conclusions principals

Quina durada va tenir el programa?

Percentatge de persones segons temps d'intervenció (n = 357)

- Les **entrevistes inicials** es van fer **al llarg de 10 mesos**, entre juliol de 2023 i abril de 2024. Les entrevistes de tancament es van fer entre juny i setembre de 2024.
- El **temps d'intervenció** de les persones participants va ser **molt variat**: el 65 % de les persones va fer entre 3 i 8 mesos d'intervenció. El **temps mitjà** d'intervenció va ser de **7 mesos**.

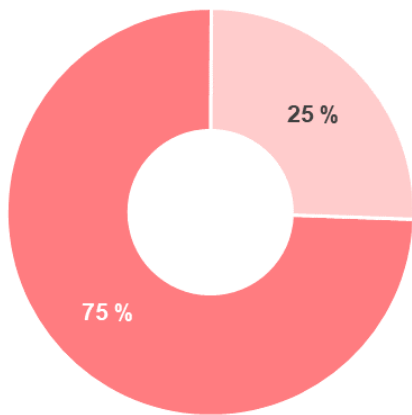

Conclusions principals

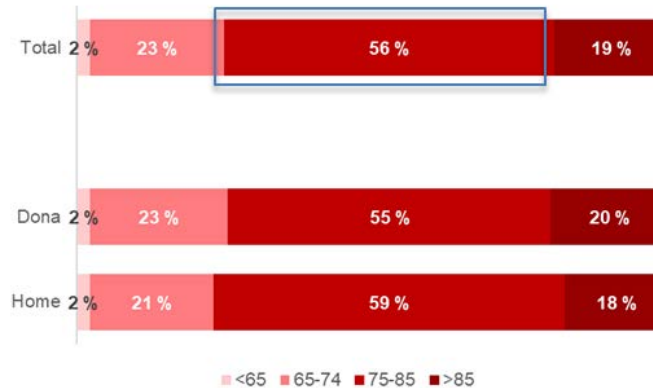

Quin perfil van tenir les persones participants?

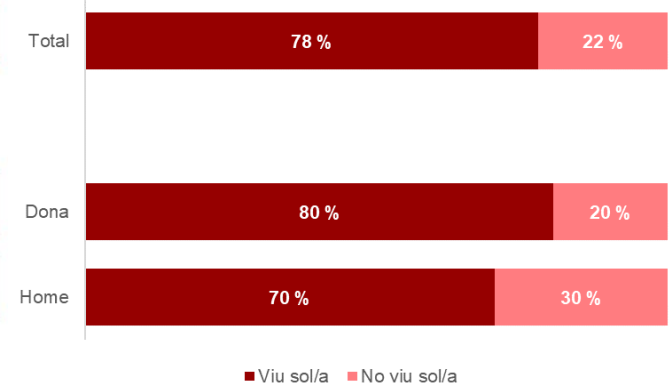
- **3 de cada 4 persones** que van participar en el programa van ser **dones**, amb una mitjana d'edat de **79 anys**, i gairebé el **80 %** vivien soles.

■ Dones ■ Homes

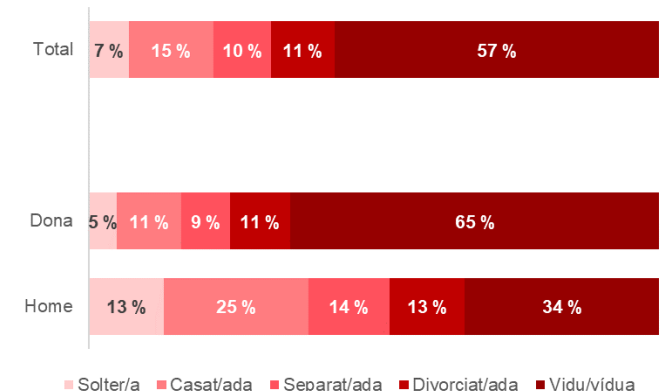

■ <65 ■ 65-74 ■ 75-85 ■ >85

■ Viu sol/a ■ No viu sol/a

- Majoritàriament havien nascut a la resta d'Espanya (**52 %**).
- Tenien com a màxim estudis primaris (**84 %**).
- Eren **vídues** (sobretot entre les dones).

■ Solter/a ■ Casat/ada ■ Separat/ada ■ Divorciat/ada ■ Vidu/vídua

Conclusions principals

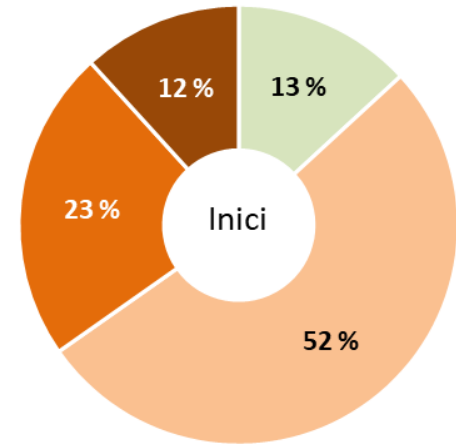

Quin perfil van tenir les persones participants?

- A l'inici del programa, **la meitat** de les persones presentaven **soledat moderada**, i **un terç soledat severa o molt severa**
- El **13 % no presentava soledat**.

Nivell de soledat segons l'escala de De Jong Gierveld:

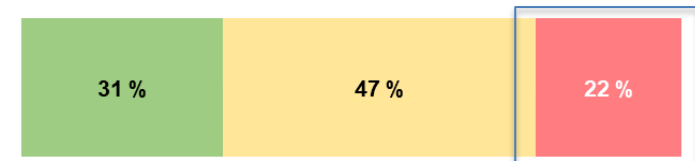
No soledat: 0 - 2 Soledat moderada: 3 - 8 Soledat severa: 9 - 10 Soledat molt severa: 11

■ No ■ Moderada ■ Severa ■ Molt severa

- Algunes de les persones participants, a **més a més tenien altres limitacions**

- **un estat de salut dolent o molt dolent (22 %),**
- **només es podien desplaçar acompanyades a les activitats quotidianes (18 %),**
- o tenien un **risc o problema social** –mesurat en l'escala TSO- (47 %).

■ Molt bona / Bona ■ Regular ■ Dolenta / Molt dolenta

■ Absència de problema social (0-12)
■ Risc de problema social (13-15)
■ Problema social (16-25)

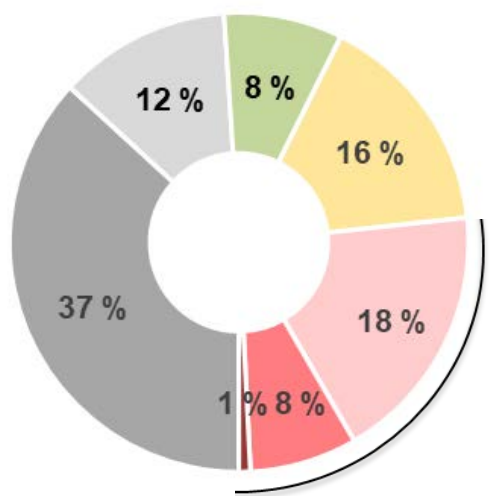

Conclusions principals

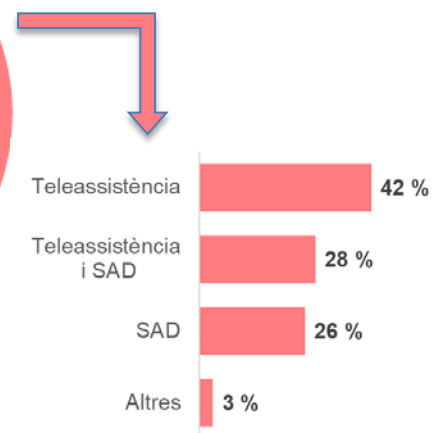
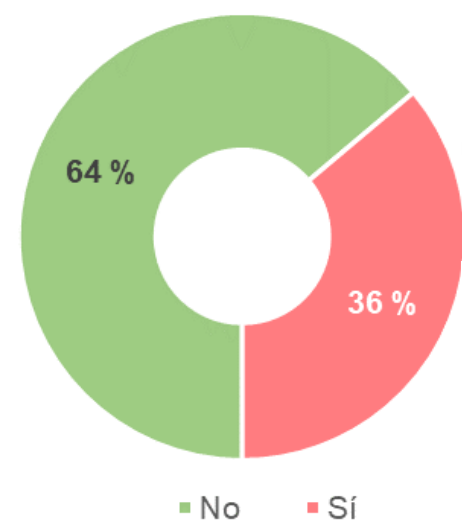

Quin perfil van tenir les persones participants?

- Una quarta part de les persones participants tenien reconegut algun grau de dependència
- i una tercera part tenien assignat algun recurs de dependència.

- No
- Valorada i sense grau
- Grau I
- Grau III
- No ho sé
- Pendent de valoració
- Grau II

Quin perfil van tenir les persones participants?

Més d'una resposta. Principals respostes.

Mirar la TV	51 %
Passejar / excursions	42 %
Llegir	35 %
Xerrar	33 %
Passatemps / Jocs de Taula	25 %
Fer treballs manuals	24 %

- Les **persones participants van manifestar tenir interessos molt variats** (entre els més assenyalats: mirar la televisió, seguit de passejar o fer excursions, llegir i xerrar).

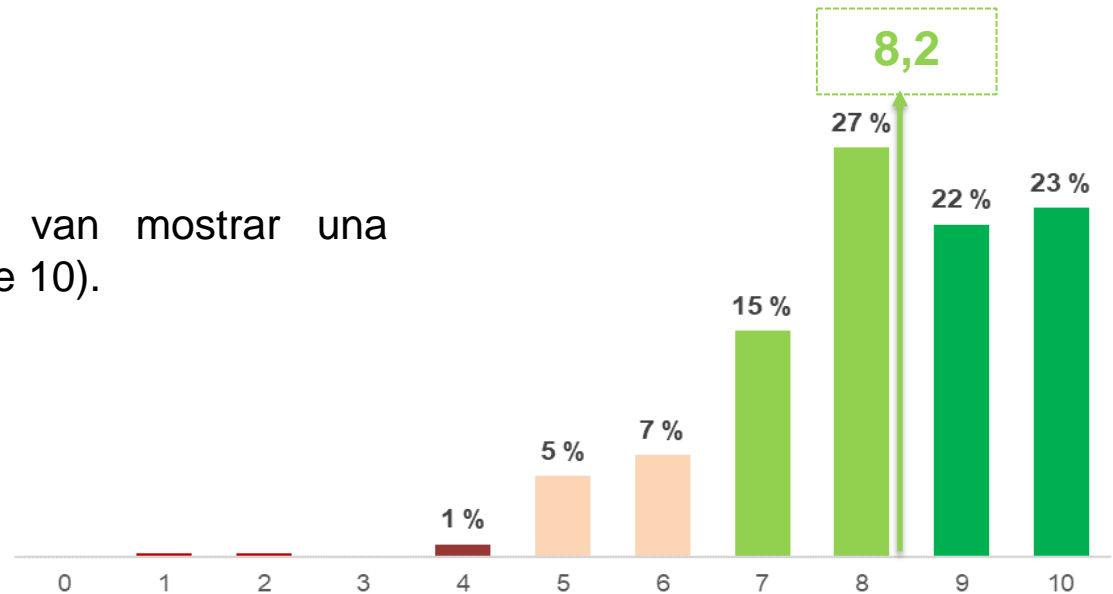

Conclusions principals

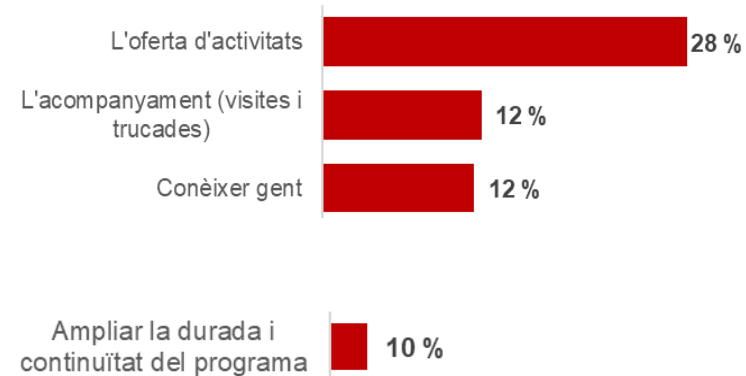

Com van valorar el programa les persones participants?

- Les **persones participants** van mostrar una **satisfacció elevada** (8,2 sobre 10).

- L'**oferta d'activitats** va ser l'aspecte que va agradar més a les persones participants. També van assenyalar l'**acompanyament** que havien rebut, en forma de visites i trucades, i el fet de **conèixer gent**.
- Com a **proposta de millora** van apuntar **ampliar la durada i la continuïtat del programa**.

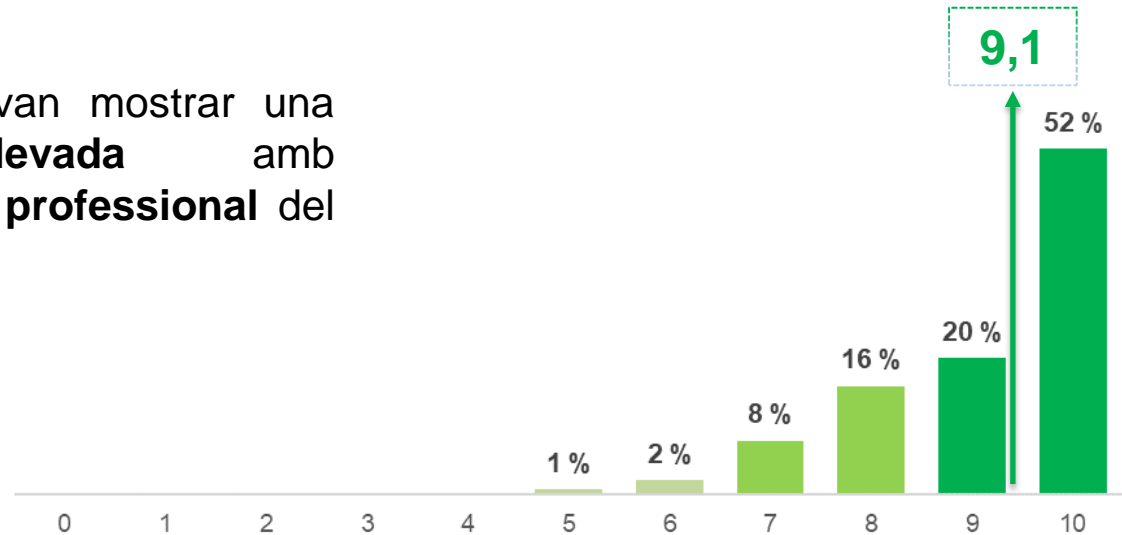

Conclusions principals

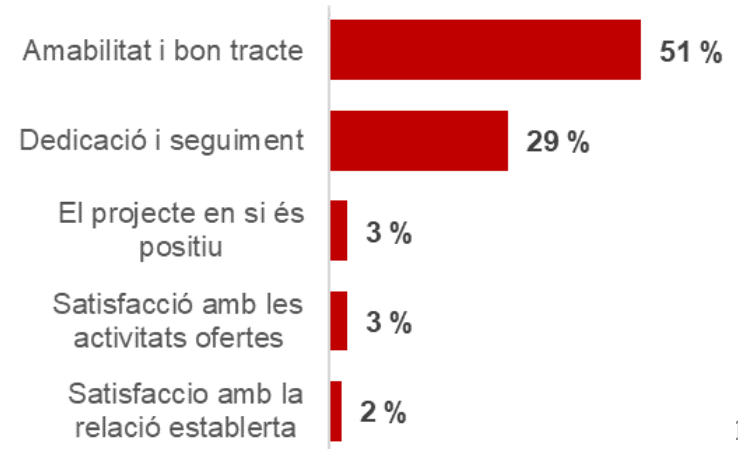

Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora?

- Les **persones participants** van mostrar una **satisfacció molt elevada** amb l'acompanyament de l'equip professional del programa (9,1 sobre 10).

- L'**amabilitat i el bon tracte** van ser clarament els aspectes que van valorar més de l'equip professional que les va atendre, i també la **seva dedicació i seguiment**.

Hi va haver diferències de sexe?

- Com s'ha indicat abans, **3 de cada 4 persones** que van participar en el programa eren **dones**.
- La proporció de **dones que vivien soles** (80%) va ser **superior** a la dels homes (70 %).
- La proporció de **vídues** (65 %) va ser **molt superior** a la de vidus (34 %).
- Les dones van valorar **lleugerament millor el seu estat de salut** (el 32 % el van valorar com a bo o molt bo) en comparació amb els homes (26 %). Ara bé, les dones tenien més por de caure (71 %) que els homes (49 %) .
- La **soledat inicial de les dones participants** va ser **lleugerament inferior** (6,2 sobre 11 en l'escala de De Jong Gierveld) a la dels homes (6,9).
- Les **dones van valorar millor el programa i les professionals del programa** (8,3 i 9,2 sobre 10, respectivament) **que els homes** (7,8 i 8,7, respectivament).

Avaluació de la implementació

 Persones participants. Com va ser la derivació de les persones participants? Quina durada va tenir la intervenció en les persones participants? Quin perfil tenien? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Hi va haver diferències de sexe?

 Agents comunitaris. Quin tipus d'agents van participar en el programa? Quin rol van tenir en la implementació del programa? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Com van valorar els resultats?

Avaluació de l'impacte

 Persones participants. Quin impacte va tenir el programa en la soledat no desitjada? En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

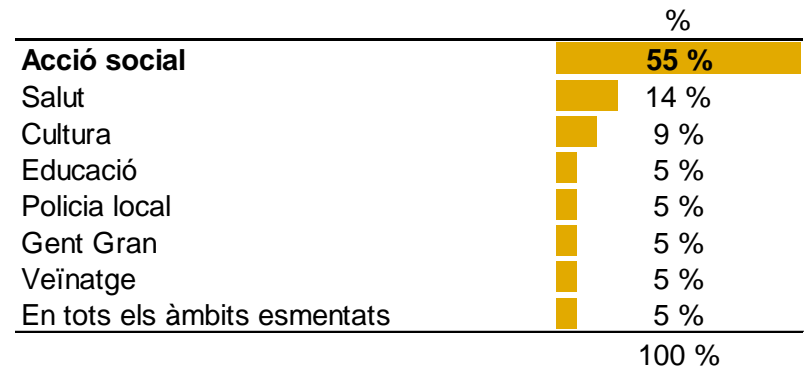

Conclusions principals

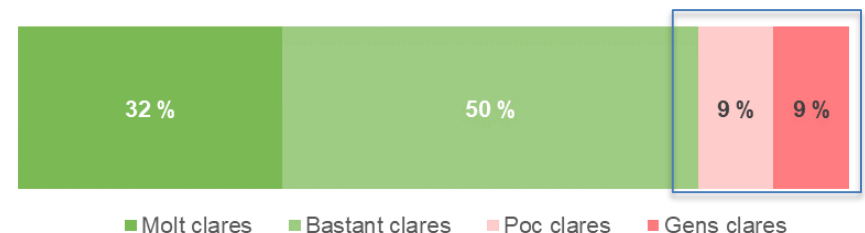
Quin tipus d'agents va participar en el programa?

- L'àmbit d'actuació principal dels agents comunitaris era l'**acció social** (com ara casals, centres cívics o serveis comunitaris).

Quin rol van tenir els agents comunitaris en la implementació del programa?

- Es van constatar **notables dificultats per implicar els agents comunitaris**: dels 165 agents comunitaris identificats inicialment, tan sols n'hi van participar 49.
- El **18 %** dels agents van considerar que **les accions a dur a terme eren poc o gens clares**.

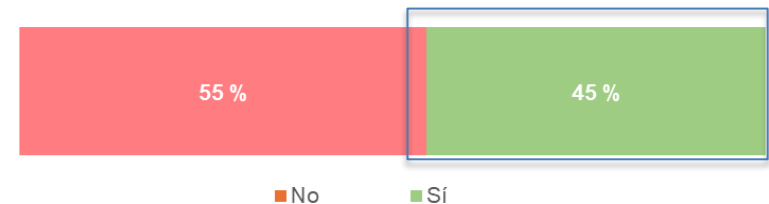
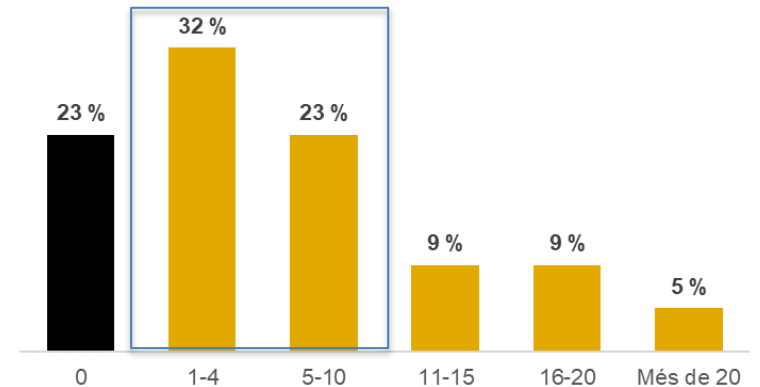
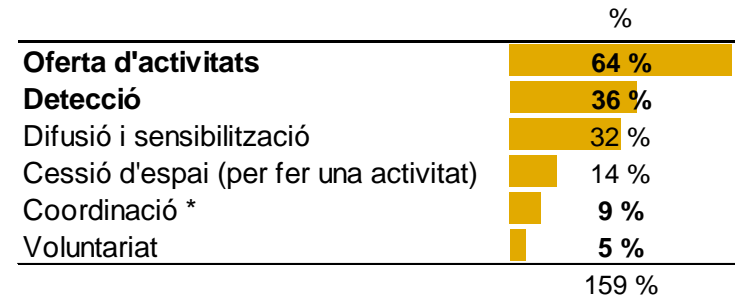

Conclusions principals

Quin rol van tenir els agents comunitaris en la implementació del programa?

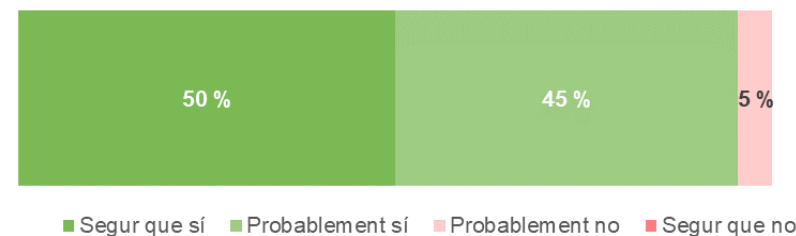
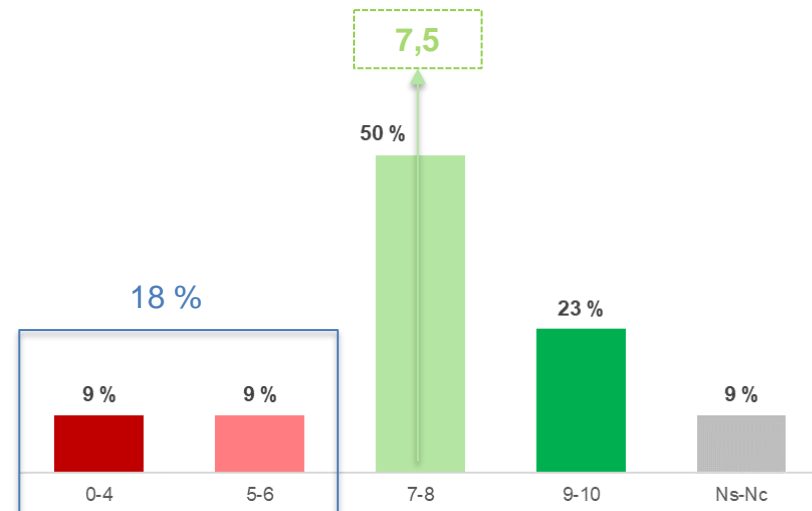
- L'actuació principal dels agents comunitaris enquestats va ser l'**oferta d'activitats** (64 %). Tan sols una tercera part va **detectar persones participants**.
- El **55 %** dels agents enquestats va tenir **contacte amb entre 1 i 10 persones beneficiàries**. Ara bé, el **23 %** dels agents **no va tenir contacte amb cap persona participant**.
- Menys de la meitat dels agents enquestats (45 %) van tenir **contacte amb els serveis socials municipals** en relació amb el programa Nexes (i van qualificar la comunicació de forma positiva).

Com van valorar el programa els agents comunitaris?

- Els **agents comunitaris** van **valorar globalment** el programa amb un **notable** (7,5 sobre 10).
- El 18 % dels agents es va mostrar crític amb el programa i el va suspendre o el va valorar per sota del 6.
- Es van mostrar satisfets amb la seva participació en el programa Nexes: **el 95 % hi tornarien a participar.**

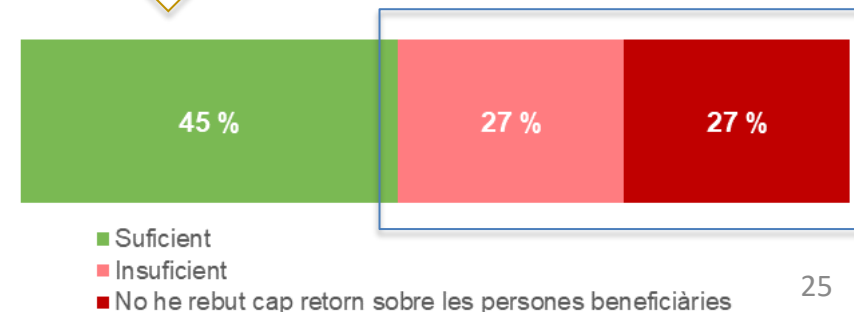
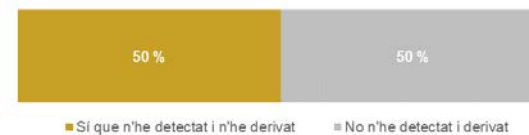
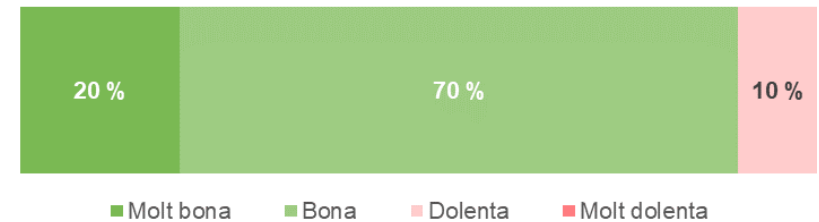
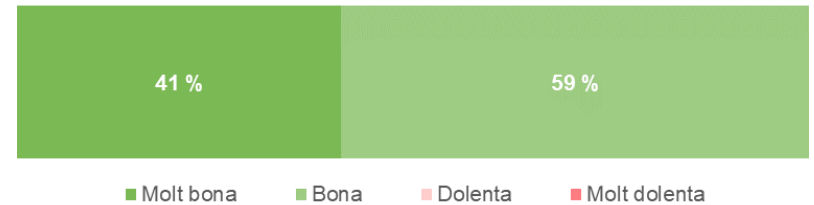

Conclusions principals

Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora?

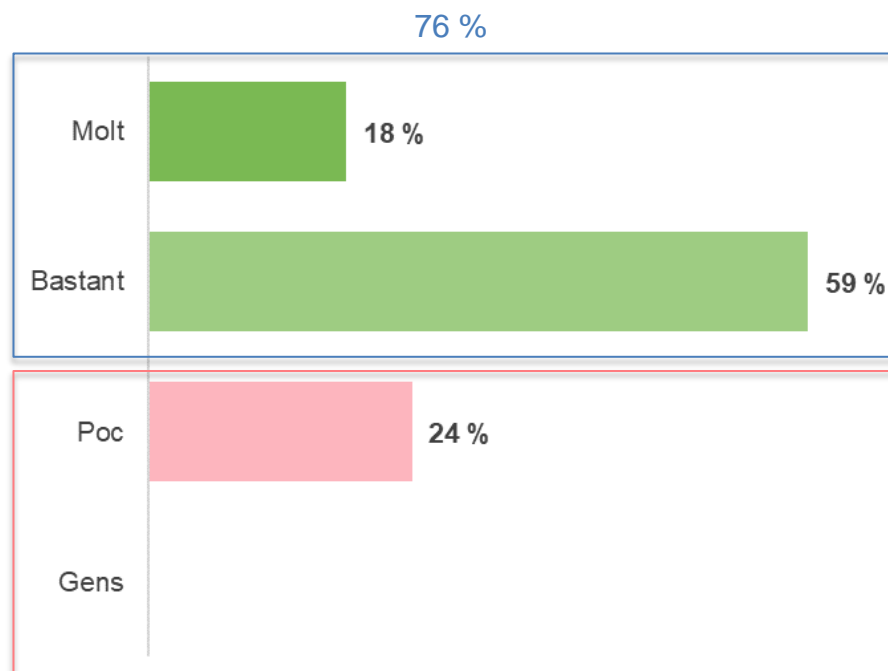
- **Tots els agents enquestats van valorar positivament la comunicació amb l'equip professional del programa.**
- **El 90 % dels agents enquestats van valorar positivament la tasca de les professionals en la integració de les persones a les activitats.**
- **Entre els agents que sí que van detectar i derivar persones, el 55 % es va mostrar insatisfet amb el retorn rebut de les professionals de Nexes sobre l'evolució de les persones participants.**

Com van valorar els resultats del programa els agents comunitaris?

- Els **agents comunitaris** van valorar els **resultats del programa** amb un **bé** (6,8 sobre 10), una valoració inferior a la seva valoració global del programa (7,5).
- **Tres quartes parts dels agents comunitaris** van considerar que el **programa havia beneficiat molt o bastant** les persones participants perquè:
 - facilitava recursos per sortir de la soledat
 - generava un espai de suport i xarxa
 - creava vincles amb altres persones.
- **Una quarta part dels agents** va considerar que el **programa havia beneficiat poc o gens** les persones participants perquè:
 - no es duïen a terme accions de seguiment
 - no s'arribava a les persones que no participen en cap altra activitat.

Avaluació de la implementació

 Persones participants. Com va ser la derivació de les persones participants? Quina durada va tenir la intervenció en les persones participants? Quin perfil tenien? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Hi va haver diferències de sexe?

 Agents comunitaris. Quin tipus d'agents van participar en el programa? Quin rol van tenir en la implementació del programa? Com van valorar el programa? Com van valorar l'equip professional de l'entitat prestadora? Com van valorar els resultats?

Avaluació de l'impacte

 Persones participants. Quin impacte va tenir el programa en la soledat no desitjada? En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

Conclusions a partir de les preguntes d'avaluació

Quin impacte va tenir el programa en les persones participants?

Escales de soledat de De Jong Gierveld

1. Sempre hi ha algú amb qui puc parlar dels meus problemes diaris (S)
2. Trobo a faltar un bon amic/ga (E)
3. Sento una sensació de buit al meu voltant (E)
4. Hi ha prou gent a la qual puc recórrer en cas de necessitat (S)
5. Trobo a faltar la companyia d'altres persones (E)
6. Crec que el meu cercle d'amistats és massa limitat (E)
7. Tinc molta gent en qui confiar completament (S)
8. Hi ha prou gent amb qui tinc una amistat molt estreta (S)
9. Trobo a faltar tenir gent al meu voltant (E)
10. Em sento abandonat/da sovint (E)
11. Puc comptar amb els meus amics/gues sempre que els/les necessito (S)

Punts Soledat Emocional (E) --> "Sí" o "Més o menys". Màxim 5
Punts Soledat Social (S) --> "No" o "Més o menys". Màxim 6
Punts Soledat. Màxim 11

	Més o menys	No
Sí	Més o menys	
Sí	Més o menys	
	Més o menys	No
Sí	Més o menys	
Sí	Més o menys	
	Més o menys	No
	Més o menys	No
Sí	Més o menys	
Sí	Més o menys	
	Més o menys	No

Soledat Emocional: produïda per l'absència de persones estimades, de confiança o amb les quals es pot intimar.

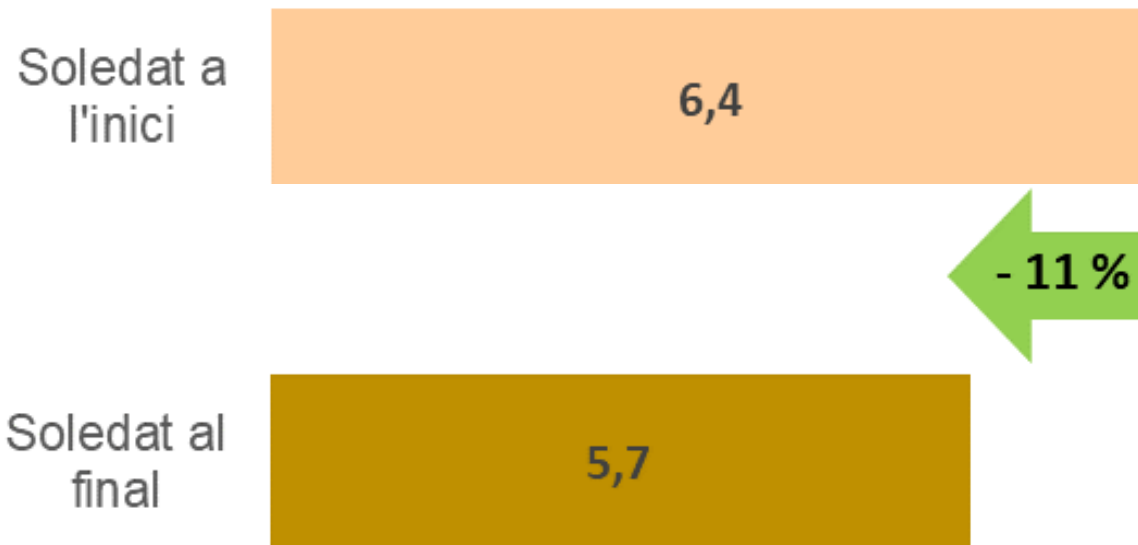
Soledat Social: produïda per la manca o insuficiència de relacions o de sentiment de comunitat.

Quin impacte va tenir el programa en les persones participants?

Soledat a l'inici i al final del programa i Variació en el nivell de soledat

(n=357)

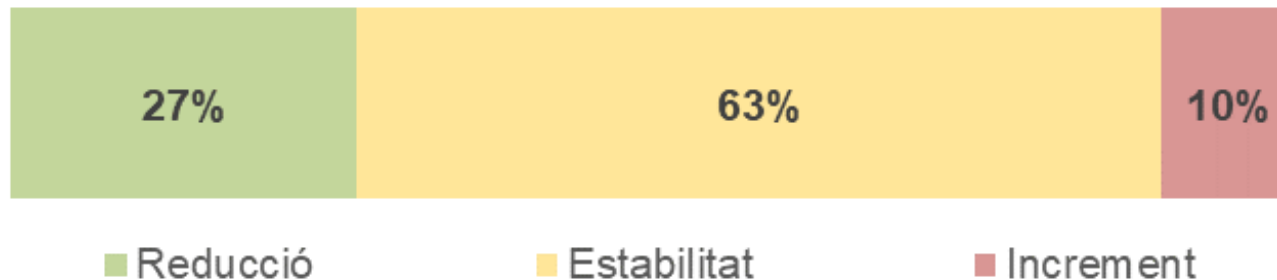

- El programa va tenir un **impacte positiu** en les persones participants: en finalitzar el programa, les persones participants van tenir una **reducció mitjana de l'11 % del seu nivell de soledat inicial**.

Quin impacte va tenir el programa en les persones participants?

Distribució de persones participants, segons tipus de variació en el nivell de soledat (n = 357)

Gairebé **3 de cada 10 persones van tenir una reducció del nivell de soledat**, i van manifestar que era degut a que:

- tenien més relacions socials
- feien més activitats
- Tenien un estat d'ànim millor.

Entre l'inici i el final del programa, **6 de cada 10 persones van mantenir estable el nivell de soledat**. A les entrevistes de tancament, van indicar que això era degut principalment al fet que la situació que els generava malestar no havia canviat.

1 de cada 10 persones es va sentir **més sola que abans**, i ho va atribuir principalment a l'estat de salut (que ja era dolent o bé havia empitjorat).

Conclusions principals

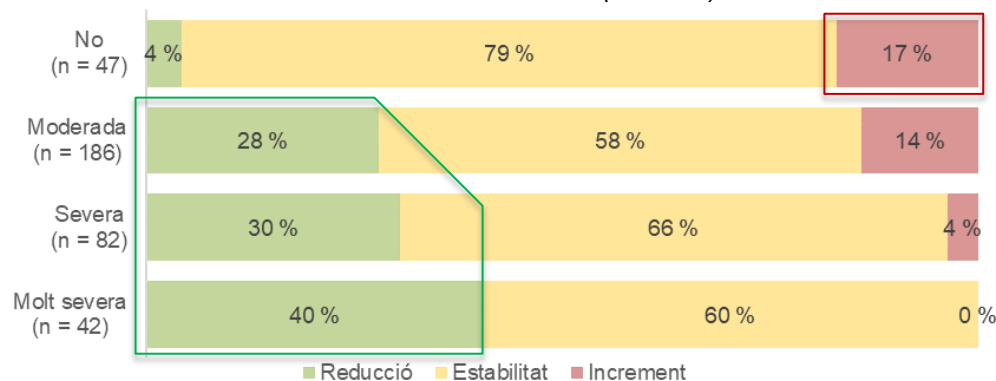
En quin perfil de persones va tenir més impacte el programa?

	N	Soledat inicial	Variació
De 3 a 5 mesos	117	6,2	-7 %
De 6 a 8 mesos	149	6,3	-11 %
De 9 a 11 mesos	76	6,9	-18 %
Total	342	6,4	-11 %

- **Com més mesos d'intervenció, la reducció de la soledat va ser més gran.**

- Les persones **entre 65 i 74 anys**, les persones amb una salut molt bona, bona o regular, i les **persones casades** van tenir una **reducció més gran de la soledat**.
- No hi va haver diferències en la reducció de la soledat entre dones i homes.

Distribució de persones participants, segons tipus de variació en el nivell de soledat (n = 357)

- **Entre el 28 % i el 40 % de les persones amb soledat inicial (moderada, severa, o molt severa) van tenir una reducció de la soledat en finalitzar el programa.**
- En canvi, el **17 % de les persones sense soledat inicial van tenir un increment de la soledat en finalitzar el programa.**

En relació amb la derivació de les persones participants

- Tenir present que un **contacte inicial telefònic amb una persona sense un coneixement previ** del programa pot generar **desconfiança** i un rebuig a participar-hi. En aquest sentit, l'ús del **padró** té limitacions significatives.
- **Plantejar-se identificar les persones a través de recursos de dependència ja assignats** (una tercera part de les persones participants tenien assignat algun recurs de dependència, principalment teleassistència, SAD o ambdós).
- **Potenciar la difusió** del programa **a través dels serveis socials i el CAP**, que poden ser una bona manera de donar informació sobre els beneficis del programa i superar la barrera de la desconfiança de les persones.

En relació amb la selecció de les persones participants

- **No incloure persones sense soledat no desitjada**, que no són el col·lectiu diana del programa.
- Tenir en compte que **els problemes de salut** (física o mental) de les persones participants poden ser un **element clau en l'abandonament del programa**.
- Tenir presents **altres programes públics o d'entitats que treballin en el territori amb persones amb soledat no desitjada per evitar superposicions i disfuncions**.

En relació amb la identificació i el rol dels agents comunitaris

- **Demandar als ens locals** que participin més activament en la **identificació i implicació dels agents comunitaris**.
- **Incrementar la difusió** del programa entre els agents comunitaris, i **explicar-los de forma detallada els diversos tipus de tasques** que poden dur a terme.
- Reflexionar sobre el **rol** que han de tenir els diversos tipus d'agents comunitaris **més enllà de fer activitats**, tenint en compte el seu caràcter voluntari. En funció de les característiques dels agents comunitaris, es poden preveure diverses formes de participació.
- Tenir present que **alguns tipus d'agents comunitaris tenen una capacitat limitada per detectar persones** amb situació de soledat no desitjada. Dotar els agents de més eines i formació per a la detecció proactiva d'aquestes persones.
- **Potenciar la coordinació entre els agents comunitaris i els serveis socials municipals**, per tal de facilitar la detecció i derivació de persones amb soledat no desitjada, i que puguin rebre un retorn sobre la seva tasca.

En relació amb les activitats del programa

- Identificar **diversos perfils de persones participants**, i definir **activitats que s'adaptin als diferents perfils i interessos** de les persones participants.
- **Proposar activitats properes als domicilis** de les persones participants, i tenir en compte que **algunes persones necessiten acompanyament en els desplaçaments**.
- **En casos de persones amb graus de dependència elevats**, les **trucades telefòniques** (i no activitats fora del domicili) poden ser una manera de reduir la seva soledat.

En relació amb la durada i la continuïtat del programa

- **Concentrar les entrevistes inicials al principi del programa**, per tal que el **temps d'intervenció sigui més gran**.
- **Preveure una durada àmplia del programa**, tenint en compte que l'impacte en la reducció de la soledat és superior si hi ha més temps d'intervenció, i per donar resposta a la sol·licitud principal de les persones participants.
- **Preveure com donar continuïtat a la intervenció en persones amb soledat no desitjada**. És previsible que, en finalitzar el programa, les persones tornin als nivells de soledat inicials si no continuen mantenint la xarxa de vincles amb els agents comunitaris.

Per a més informació sobre el programa Nexes:

Servei d'Atenció a la Dependència i la Vulnerabilitat Social

Àrea de Sostenibilitat Social, Cicle de Vida i Comunitat

s.depivulneravilitat@diba.cat

<https://www.diba.cat/web/benestar/nexes>

Per a més informació sobre l'avaluació del programa Nexes:

Servei de Planificació i Avaluació

Àrea de Presidència

s.planif.avaluacio@diba.cat

https://transparencia.diba.cat/sites/transparencia.diba.cat/files/public/node/field_fitxers/nexes_cat22_informe_avaluacio_vf.pdf#overlay-context=ca/avaluacions-de-politiques-publicues

MOLTES GRÀCIES!

Preguntes? Dubtes?

Servei de Planificació i Avaluació
Coordinació de Cooperació i Assistència Local

Diputació
Barcelona